

Короткий огляд ситуації - Квітень 2024

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- Російська армія продовжує наступальні дії, перш за все, в Донецькій області, в районі міста Часів Яр та кількох населених пунктів на захід від Авдіївки. За даними українських аналітиків, є ймовірність, що російська сторона намагатиметься захопити Часів Яр до 9 травня, активізувавши атаки на цьому напрямі. Зі свого боку, українські сили після невеликої перерви продовжили обстрілювати російські нафтопереробні потужності та підприємства ВПК. 19 квітня українські війська вперше [збили](#) дальній стратегічний бомбардувальник Росії Ту-22М3. Також у квітні були атаковані військові аеродроми в російських містах Морозовськ, Енгельс, Єйськ, Курськ, і в окупованому Криму.
- **Загальні втрати російських військ**, за даними української сторони, на кінець квітня складають вже близько [470 тисяч](#) загиблими.
- Російська армія продовжує наносити масовані удари по українських населених пунктах, особливо намагаючись завдати шкоди енергетичній інфраструктурі. Під ударами перебували [Чернігів](#) (лише внаслідок удару по багатолюдній площі в центрі міста 17 квітня загинуло 18 і поранено близько 80 людей), [Одеса](#) (постійні обстріли завдають руйнувань портовій інфраструктурі міста і області), [Харків](#) (внаслідок обстрілу 22 квітня знищено міську телевежу), [Дніпро та Кривий Ріг](#), [Миколаїв](#), [Запоріжжя](#), [Херсон](#), [Суми](#), [Полтава](#), [Покровськ](#) (зруйновано офіс організації “Лікарі без кордонів”), [Костянтинівка](#), [Слов'янськ](#), [Очаків](#), [Балаклія](#), [Гуляйполе](#), [Куп'янськ](#), інші населені пункти, а також прикордонні населені пункти Чернігівської, Харківської, Сумської областей. В ряді населених пунктів Харківської та Донецької областей триває примусова евакуація сімей із дітьми через постійну небезпеку обстрілів.
- Користаючись тим, що системи ППО України були виснажені та не отримали вчасно підтримки від західних партнерів, РФ нанесла в квітні ряд [масштабних ударів](#) по об'єктах теплової електрогенерації, знищивши практично **80%** генеруючих потужностей теплоенергетики. Зокрема, в ніч проти 11 квітня було [повністю знищено](#) обладнання Трипільської ТЕС - найбільшої в Київській області. Також були істотно пошкоджені об'єкти енергетичної інфраструктури в Харківській, Сумській, Львівській областях.
- В квітні відбулося два обміни тілами загиблих військовослужбовців. 12 квітня Україна повернула тіла [99 полеглих військових](#), а 26 квітня - тіла ще [140 військових](#). Триває ідентифікація загиблих, для подальшої передачі родичам для поховання.
- 7 квітня 2024 року було оприлюднено чергове відео з фактом **розстрілу російськими військовими українських військовополонених**, які були на цей момент беззбройними та не здійснювали спротиву. Такі дії є [воєнним злочином](#), розпочато слідство стосовно них.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- За офіційною інформацією ювенальних прокурорів з початку вторгнення більше ніж **1854 дітей постраждало** в Україні внаслідок повномасштабної збройної агресії рф. Станом на ранок 30 квітня 2024 року 545 дітей загинули та понад 1309 отримали поранення різного

ступеня тяжкості. Найбільше постраждало дітей у таких областях: Донецькій - 529, Харківській - 348, Херсонській - 150, Дніпропетровській - 136, Київській - 130, Запорізькій - 108, Миколаївській - 104. [Зареєстровано](#) 130494 воєнних злочинів та злочинів агресії, а також 17222 злочинів проти національної безпеки.

- **В умовах повномасштабного вторгнення росія масово депортує українських дітей з окупованих територій України.** Семеро дітей з родинами [виїхали](#) з тимчасово окупованих територій Запорізької та Херсонської областей. Деякі сім'ї стали свідками російського мародерства, примусової паспортизації, насильства над українцями, а дітей змушували вчитися у школах за російською програмою. Україна змогла повернути ще [трьох дітей](#) з окупованої частини Херсонщини, а також [сироту і родину з двома дітьми](#). З початку 2024 року на підконтрольну Україні територію вдалось повернути 66 дітей із окупованої Херсонщини.
- **російська армія продовжує завдавати великої шкоди довкіллю.** На думку науковців, багато птахів, зокрема, червонокнижні, наразі під [загрозою](#) вимирання. Птахи гинуть від вибухів, їхні гнізда горять і вони шукають нові місця для гніздування. Прогнозується катастрофічна ситуація з червонокнижними видами птахів в Україні. У Запоріжжі зафіксували [масову загибель риби](#) після ударів по Дніпровській ГЕС. Проби води показали перевищення певних хімічних сполук. Під впливом дії військового флоту загарбників викиди дельфінів на узбережжя стрімко зросли, а реальна кількість [загиблих ссавців](#) у 2024 році складає вже декілька тисяч тварин. Серед іншого росіяни знищили близько 80% національного природного парку "Святі гори". З початку повномасштабної війни російські загарбники [повністю знищили](#) на окупованих територіях понад 60 тис. гектарів (600 км²) лісів, вартість який складала щонайменше 14 млрд грн. Антропогенні зміни на шляху птахів, що мігрують, свідчать про широкі [зміни навколишнього середовища](#), які вже стрімко відбуваються, особливо в зоні бойових дій. Наразі через Одещину пролітають тисячні зграї водоплавних птахів. Ці зміни призведуть до негативних наслідків як для природи, так і для людей.
- **Запорізька АЕС опинилася під загрозою аварійної ситуації.** Генеральний директор Міжнародного агентства з атомної енергії Рафаель Гроссі заявив, що Запорізька атомна електростанція перебуває в небезпечній близькості від [аварії](#). 7 квітня в МАГАТЕ заявили про детонацію дрона на території ЗАЕС. Атаки створюють дуже небезпечний прецедент та значно збільшують ризик на електростанції, де ядерна безпека вже поставлена під загрозу.
- **російська агресія продовжує нищити історичну та культурну спадщину України.** Внаслідок російської агресії в Україні з 2022 р. [зруйновано](#) або пошкоджено 1046 пам'яток культурної спадщини, [збитків](#) зазнали 1974 заклади культури. На тимчасово окупованих територіях України наразі залишається понад 20 тисяч пам'яток культури національного та місцевого значення. Шкода, завдана РФ, сягає більше 1 мільйона вкрадених або зруйнованих [музейних об'єктів](#), які відносяться до музейного фонду України.

ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР

- **Динаміка довіри населення до Президента.** Згідно з [опитуваннями](#), які були оприлюднені у квітні, діяльність президента на посаді й далі підтримує більшість українців - понад 60%. з них трохи менше чверті (22%) схвалюють її цілковито і удвічі більше (41%) схильються до схвальної оцінки. Втім, ця підтримка, яка на початку великої війни з Росією досягала 90%, поступово падає. У квітні 2022 року таких респондентів було 94%, а в лютому 2023 року -

91%. Тих, хто повністю або частково не схвалює політику Зеленського, станом на лютий 2024 року була третина (33%), тоді як на початку вторгнення таких було усього 5%.

- **Питання кадрових змін в Уряді. Опозиція, ЗМІ [констатують](#) сповільнення процесів кадрових змін в уряді.** У лютому, під час відставки В.Залужного, В.Зеленський анонсував велике «кадрове перезавантаження» в діяльності уряду, наразі протягом квітня кадрових змін в уряді [не відбулося](#).
- **Про План дій щодо імплементації Закону про мобілізацію.** У квітні Верховна Рада України [прийняла](#) зміни до Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”, які покликані забезпечити правові засади для подальшої мобілізації до Сил оборони України, він набуде чинності 18 травня. Водночас критики закону вважають, що він досі не вирішує ключових питань, зокрема, пов’язаних із терміном служби мобілізованих, із мобілізацією військовозобов’язаних, які перебувають за кордоном, тощо. Експерти [висловлюють сумнів](#) щодо існування комплексного плану дій, який покликаний забезпечити якісну імплементацію Закону. Оновлення підзаконних актів, які стосуються мобілізації, матимуть визначальне значення для реалізації Закону про мобілізацію. Також Верховна Рада України збільшила кількість штату Державної прикордонної служби, прийняла в першому читанні законопроект про мобілізацію засуджених.
- **Виклики адаптації через загрози у діяльності органів влади.** Спостерігається незавершеність проєктів по диверсифікації електропостачання в енергодефіцитні області (Одеська) – загроза блекауту. Масштаби руйнувань в енергетиці змусили українську владу повернутися до питання [кардинальних змін](#) в енергетичній системі, на які не було політичної волі в мирний час. Від початку цього року Кабмін виділив вже майже 30 млрд гривень на [будівництво фортифікацій](#). З боку окремих ЗМІ спостерігається [критика](#) діяльності Державного оператора тилу, який відповідає за закупівлі для армії (продовольство, амуніція, тощо).

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **Про перемовини. «Жодних передумов для перемовин немає».** Актуалізується подальша мобілізаційна риторика стосовно продовження бойових дій. Рф не висловлює готовності припинити бойові дії (замороження) навіть під час потенційних переговорів із Києвом (Лавров). З боку різних російських очільників в публічному просторі озвучуються заяви про те, що жодних передумов для переговорів із Києвом немає ([Песков](#)). При цьому путін [вказує](#), що рф завжди згодна на переговори, «Тільки не у форматі нав’язування нам будь-яких схем, які не мають нічого спільного з дійсністю». При цьому навіть у [РПЦ](#) заявляють й про неможливість перемир’я на Пасху, до великоднього перемир’я немає передумов через Україну.
- **Щодо тимчасово окупованих територій.** Не висловлюється будь-якої готовності стосовно деокупації української території з боку рф, відновлення територіальної цілісності України. С. Лавров [заявив](#) що гарантії безпеки в попередніх проєктах мирних угод рф щодо України не поширювалися на Крим та Донбас.
- **Підтримка учасників т.зв. «сво», російська політична еліта.** Ретранслюються установки, з боку [путіна](#) про те, що політичні партії в рф мають підтримувати на різних виборах «бійців сво», учасники т.зв. «сво» називаються кадровим ресурсом російської влади.

- **РФ протистоїть планам Заходу.** Триває поширення антизахідних наративів про спроби західних країн завдати рф стратегічної поразки, проте, у публічному просторі озвучуються тези, що всіх цілей СВО буде досягнуто ([Шойгу](#)). При цьому гостро [критикується](#) бажання західних країн інтенсифікувати роботу ВПК з виробництва зброї. Поширюються традиційні наративи в пропагандистських офіційних джерелах, що «Захід [воює](#) з рф за допомогою України». Більш ніж [негативно](#) оцінено затвердження американської допомоги Україні, яка «закладає довге протистояння». Офіційні наративи вказують, що США свідомо затягує війну в Україні ([шойгу](#)).
- **Громадяни рф підтримують президента.** Триває поширення наративів та даних про загальноросійську підтримку путіна та його політики. За [даними](#) ФОМ всім із десяти (80%) росіян скоріше добре оцінюють роботу президента Росії Володимира Путіна, 79% довіряють йому.
- **«Рф звільняє Європу від нацизму».** Значна частина внутрішніх наративів присвячена річниці перемоги СРСР у II Світовій війні. Відповідно до цього активно [проводяться](#) інформаційні паралелі між т.зв. «сво» та звільненням країн Європи від «нацистської ідеології».
- **Антиєвропейські наративи, «Європа знищить Україну».** У пропагандистських джерелах [поширюється](#) думка, що лідери європейських країн через Україну воюють з рф.
- **Дискредитація українського політичного керівництва.** У рф продовжують поширювати тези про начебто втрату [легітимності](#) українського президента через відсутність президентських виборів через військовий час. ([песков](#)) Поширюються [наративи](#) про «геноцид» населення України через мобілізацію «під тиском Заходу». Традиційно в російському пропагандистському просторі [поширюються](#) тези про корупцію та розкрадання західної військової допомоги з боку команди президента.
- **«Про перемоги та успіхи російської армії, втрати ЗСУ».** Тривають мобілізаційні наративи, [анонсується](#) з боку кремлівських очільників перемога рф в т.зв. «сво» ([Песков](#)). Постійно [поширюється](#) інформація про перемоги російської зброї у знищенні «західної техніки», про начебто панічні настрої в українській армії ([песков](#)), які надають «впевненості в перемозі рф». Шойгу [заявив](#) про володіння ініціативою по всій лінії бойового зіткнення. Також просувається наратив про територіальні завоювання української території з боку рф. Так з початку року в ході т.зв. «сво» взято під контроль 403 квадратні кілометри території нових російських регіонів. Постійно [ретранслюється](#) пропаганда про «подвиги» російських військових в зоні т.зв. «сво».
- **Обстріли української енергетичної інфраструктури.** «Удари відплати». Російські військові [заявили](#) протягом квітня про [завдання](#) масованих та групових ударів «високоточною зброєю, дронами по об'єктах паливно-енергетичного та військово-промислового комплексів України», «іноземним найманцям». Відповідні масові ракетні обстріли України з боку рф обґрунтовуються як «відповідь на спроби завдати шкоди нафтогазовим та енергетичним об'єктам РФ», тобто як «удари відплати». При цьому заперечується завдання ударів по цивільній інфраструктурі, житлових районах українських міст.
- **Щодо вразливості енергетичних об'єктів (Запорізька Атомна електростанція).** РФ [заявляє](#) в офіційних повідомленнях, що повністю контролює ситуацію стосовно безпеки Запорізької АЕС, а «Енергодар став 31-м атомним містом нашої країни (рф)», Українська сторона з боку рф [звинувачується](#) в атаках безпілотниками території тимчасово окупованої атомної станції.